
TEKSTY PRZYJĘTE

P9_TA(2020)0005

Europejski Zielony Ład

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (2019/2956(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 28 listopada 2018 r. pt. „Czysta planeta dla wszystkich – Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki” (COM(2018)0773) oraz pogłębioną analizę przygotowaną na poparcie propozycji zawartych w komunikacie,
- uwzględniając unijny program działań w zakresie środowiska do 2020 r. oraz plany na 2050 r.,
- uwzględniając Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) oraz protokół z Kioto do tej konwencji, a także porozumienie paryskie,
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej (CBD),
- uwzględniając Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i cele zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska z dnia 4 grudnia 2019 r. pt. „Środowisko Europy – Stan i prognozy na 2020 r.”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) zatytułowane „Globalne ocieplenie o 1,5°C”, jego 5. sprawozdanie oceniające oraz sprawozdanie podsumowujące, a także sprawozdanie specjalne dotyczące zmiany klimatu i gruntów oraz sprawozdanie specjalne dotyczące oceanów i kriosfery w zmieniającym się klimacie,
- uwzględniając sprawozdanie Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska z 2019 r. na temat niwelowania rozbieżności w odniesieniu do emisji, opublikowane 26 listopada 2019 r., oraz jego pierwsze sprawozdanie podsumowujące

na temat produkcji paliw kopalnych z grudnia 2019 r. (sprawozdanie w sprawie rozbieżności w produkcji z 2019 r.);

- uwzględniając sprawozdanie z globalnej oceny różnorodności biologicznej i funkcjonowania ekosystemów opublikowane dnia 31 maja 2019 r. przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES),
  - uwzględniając globalną prognozę dotyczącą zasobów z 2019 r. Międzynarodowego Panelu ds. Zasobów Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska,
  - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając konwencje i zalecenia Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP),
  - uwzględniając zrewidowaną Europejską kartę społeczną Rady Europy,
  - uwzględniając Europejski filar praw socjalnych,
  - uwzględniając 26. Konferencję Stron UNFCCC, która odbędzie się w listopadzie 2020 r., oraz fakt, że zgodnie z celami porozumienia paryskiego wszystkie strony tej konwencji zobowiązały się do zwiększenia swoich wkładów ustalonych na poziomie krajowym,
  - uwzględniając 15. Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej (COP15), która odbędzie się w październiku 2020 r. w Kunmingu (Chiny) i podczas której strony muszą podjąć decyzję o globalnych ramach powstrzymujących utratę różnorodności biologicznej na okres po 2020 r.,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie zmiany klimatu – europejska, długofalowa i zgodna z porozumieniem paryskim wizja strategiczna na rzecz dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki¹,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej²,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2019 (COP25) w Madrycie (Hiszpania)³,
  - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 12 grudnia 2019 r.,
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że rezolucja ta stanowi wstępną ogólną odpowiedź Parlamentu na komunikat Komisji w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu; mając na uwadze, że Parlament w toku prac nad Zielonym Ładem przedstawi bardziej szczegółowe stanowiska w sprawie konkretnych środków i działań politycznych oraz wykorzysta w

---

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0217.

² Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0078.

³ Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0079.

pełni swoje uprawnienia ustawodawcze w celu dokonania przeglądu i wprowadzenia zmian do propozycji Komisji, aby zapewnić, że wspierają one wszystkie cele Zielonego Ładu;

1. podkreśla, że niezbędne jest pilne podjęcie ambitnych działań w celu zaradzenia zmianie klimatu i sprostania wyzwaniom środowiskowym, ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5°C oraz uniknięcia olbrzymiej utraty różnorodności biologicznej; dlatego przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu; podziela zobowiązanie Komisji do przekształcenia UE w zdrowsze, zrównoważone, sprawiedliwe i dobrze prosperujące społeczeństwo o zerowym poziomie netto emisji gazów cieplarnianych; wzywa do niezbędnej transformacji społeczeństwa w społeczeństwo neutralne dla klimatu najpóźniej do 2050 r., tak by stała się ona przykładem europejskiego sukcesu;
2. podkreśla, że wszystkim mieszkańcom Europy powinno przysługiwać – bez dyskryminacji – podstawowe prawo do bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska oraz stabilnego klimatu, a ponadto że prawo to musi zapewniać ambitna polityka, a wymiar sprawiedliwości na szczeblu krajowym i unijnym musi być w stanie w pełni je egzekwować;
3. jest głęboko przekonany, że Europejski Zielony Ład powinien sprzyjać zintegrowanemu, naukowemu podejściu i zbliżyć wszystkie sektory, tak aby dążyły one do osiągnięcia tego samego celu; uważa, że połączenie różnych strategii politycznych w całościową wizję stanowi prawdziwą wartość dodaną Europejskiego Zielonego Ładu, dlatego też należy dążyć do takiego połączenia; uważa, że Zielony Ład jest katalizatorem inkluzywnej i niedyskryminującej przemiany społecznej, której kluczowe cele to neutralność klimatyczna, ochrona środowiska, zrównoważone wykorzystywanie zasobów oraz zapewnienie zdrowia i jakości życia obywateli w skali całego świata;
4. podkreśla, że Zielony Ład powinien znaleźć się w centrum europejskiej strategii na rzecz nowego zrównoważonego wzrostu gospodarczego, przy jednoczesnym poszanowaniu limitów planety, a także z myślą o tworzeniu możliwości gospodarczych, pobudzaniu inwestycji i zapewnianiu wysokiej jakości miejsc pracy; uważa, że przyniesie to korzyści europejskim obywatelom i przedsiębiorstwom oraz doprowadzi do powstania nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki, której wzrost gospodarczy nie jest powiązany z globalnym poziomem emisji gazów cieplarnianych w UE oraz zużyciem zasobów i wytwarzaniem odpadów; podkreśla, że Zielony Ład musi prowadzić do postępu społecznego dzięki poprawie dobrostanu wszystkich obywateli, zmniejszaniu nierówności społecznych, ograniczaniu dysproporcji między państwami członkowskimi oraz różnic między płciami i pokoleniami; uważa, że sprawiedliwa transformacja nie powinna zaniedbywać żadnej osoby ani żadnego miejsca i powinna zniwelować nierówności społeczne i gospodarcze;
5. uważa, że cele zrównoważonego rozwoju ONZ powinny znajdować się w centrum unijnego procesu tworzenia i wdrażania strategii politycznych, tak by UE wspierała model rozwoju ludzkiego idący w parze z zapewnieniem dobrego stanu planety; w związku z tym podkreśla, że Europejski Zielony Ład musi łączyć w sobie prawa socjalne, integralność środowiskową, spójność regionalną, zrównoważony rozwój i przyszłościowe sektory przemysłu konkurencyjne w skali światowej, z korzyścią dla wszystkich obywateli;

6. podkreśla, że Zielony Ład musi dążyć do dobrze prosperującej, sprawiedliwej, zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki, która niesie korzyści wszystkim obywatelom we wszystkich regionach Europy; uważa, że Zielony Ład powinien stwarzać możliwości gospodarcze i gwarantować sprawiedliwość międzypokoleniową; podkreśla znaczenie poszanowania i wzmocnienia dialogu społecznego na wszystkich szczeblach i we wszystkich sektorach, aby zapewnić sprawiedliwą transformację; podkreśla potrzebę włączenia perspektywy płci w działania i cele wpisujące się w ramy Zielonego Ładu, w tym uwzględniania aspektu płci i działań dotyczących tego aspektu; ponownie podkreśla, że transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu i zrównoważonego społeczeństwa musi być prowadzona w powiązaniu z wdrażaniem Europejskiego filaru praw socjalnych, i nalega, aby wszystkie inicjatywy podejmowane w ramach Europejskiego Zielonego Ładu były w pełni zgodne z Europejskim filarem praw socjalnych;
7. podkreśla, że osiągnięcie przez Unię celów Zielonego Ładu będzie wymagało dokonania znacznych inwestycji publicznych i prywatnych, oraz postrzega to jako warunek wstępny powodzenia Zielonego Ładu; uważa, że UE musi zagwarantować inwestorom długoterminową pewność i przewidywalność regulacji, a także odpowiednie ramy finansowe, zasoby oraz zachęty rynkowe i podatkowe, aby pomyślnie dokonać ekologicznej transformacji w dążeniu do pozytywnych zmian społecznych, przemysłowych i gospodarczych; powtarza, że Zielony Ład powinien skierować Europę na drogę trwałego wzrostu gospodarczego, dobrobytu i dobrostanu, a jednocześnie zadbać o to, by nasza polityka środowiskowa, gospodarcza i społeczna była rozwijana w celu zapewnienia sprawiedliwej transformacji;
8. podkreśla, że globalne wyzwania związane ze zmianą klimatu i degradacją środowiska wymagają działań w skali globalnej; podkreśla, że UE musi wykazać się ambitnymi celami, a także zmobilizować inne regiony świata, aby działały w tym samym kierunku; podkreśla rolę UE jako światowego lidera w działaniach na rzecz środowiska i klimatu;
9. proponuje, by wszystkie działania w ramach Zielonego Ładu opierały się na podejściu naukowym i na całościowych ocenach skutków;
10. uznaje swoją instytucjonalną odpowiedzialność za zmniejszenie śladu węglowego; proponuje przyjąć własne środki na rzecz ograniczenia emisji, obejmujące m.in. wymianę swojego parku samochodowego na pojazdy bezemisyjne, oraz pilnie apeluje do wszystkich państw członkowskich, aby jak najszybciej zgodziły się na ustanowienie jednej siedziby Parlamentu Europejskiego;

Zwiększenie ambicji UE w dziedzinie klimatu na lata 2030 i 2050

11. uważa, że wiążące zobowiązanie UE na rzecz neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r. stanie się skutecznym narzędziem mobilizującym niezbędne siły polityczne, gospodarcze i technologiczne w procesie transformacji; zdecydowanie podkreśla, że transformacja jest wspólnym wysiłkiem wszystkich państw członkowskich oraz że każde państwo członkowskie musi przyczynić się do osiągnięcia neutralności klimatycznej w UE najpóźniej do 2050 r.; wzywa Komisję, bo do marca 2020 r. przedstawiła wniosek w sprawie europejskiego prawa o klimacie;
12. apeluje o opracowanie ambitnego prawa o klimacie zawierającego prawnie wiążący cel krajowy i odnoszący się do całej gospodarki w zakresie osiągnięcia zerowej emisji

gazów cieplarnianych netto najpóźniej do 2050 r. oraz pośrednie cele UE na lata 2030 i 2040, które mają zostać ostatecznie opracowane jako część tego prawa najpóźniej do czasu jego przyjęcia przez współprawodawców, w oparciu o oceny skutków oraz solidne ramy zarządzania; uważa, że prawo o klimacie musi odzwierciedlać najlepszą dostępną wiedzę naukową, a jego celem powinno być ograniczenie globalnego ocieplenia do 1,5 C, oraz powinno się w nim na bieżąco uwzględniać zmiany ram prawnych UE oraz cykl przeglądu porozumienia paryskiego; uważa, że prawo o klimacie musi również zawierać konkretne elementy dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu, a mianowicie zobowiązanie wszystkich państw członkowskich do przyjęcia planów przystosowania się do zmiany klimatu;

13. apeluje o zwiększenie wewnętrznego celu UE w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych na rok 2030 o 55 % w stosunku do poziomów z 1990 r.; wzywa Komisję do jak najszybszego przedstawienia wniosku w tej sprawie, aby umożliwić Unii przyjęcie tego celu jako zaktualizowanego ustalonego na poziomie krajowym wkładu na długo przed COP26; wzywa ponadto do uwzględnienia tego celu w europejskim prawie o klimacie;
14. uważa, że UE musi odgrywać aktywną rolę i wykazać się silnym przywództwem w przygotowaniach do COP26, gdzie strony powinny podwyższyć wspólne zobowiązania w dziedzinie klimatu, odzwierciedlając najwyższe możliwe ambicje; mając to na względzie, uważa, że UE powinna przyjąć zwiększony ustalony na poziomie krajowym wkład na jak najwcześniejszym etapie w 2020 r. w celu zachęcenia innych krajów spoza UE, w szczególności największych emitentów, do podążenia jej śladem; podkreśla w tym kontekście potrzebę uzgodnienia zwiększonych ustalonych na poziomie krajowym wkładów przed planowanym szczytem UE–Chiny we wrześniu, a także przed szczytem UE–Afryka;
15. przyznaje, że państwa członkowskie mogą obierać różne drogi w celu osiągnięcia, w sprawiedliwy i oszczędny sposób, neutralności klimatycznej najpóźniej do roku 2050, ponieważ startują one z różnych punktów wyjścia i mają odmienne zasoby, a niektóre z nich zmieniają się szybciej niż inne; jednak przejście na zieloną gospodarkę powinno stać się dla wszystkich regionów Europy szansą gospodarczą i społeczną;
16. podkreśla, że emisje netto będą musiały zostać ograniczone niemal do zera we wszystkich sektorach gospodarki, które powinny wspólnie przyczynić się do realizacji celu osiągnięcia neutralności klimatycznej; wzywa Komisję do przedstawienia w razie potrzeby wniosków w oparciu o oceny skutków w celu dokonania do czerwca 2021 r. przeglądu unijnych środków ustawodawczych w dziedzinie klimatu i energii w dążeniu do osiągnięcia bardziej ambitnych średnio- i długoterminowych celów w dziedzinie klimatu; wzywa Komisję do uwzględnienia również dodatkowego potencjału innych istniejących przepisów UE, które wzbogacają działania na rzecz klimatu, takich jak dyrektywa w sprawie ekoprojektu, prawodawstwo UE w sprawie odpadów, środki dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym i rozporządzenie w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych; podkreśla ponadto, że rozwiązania oparte na zasobach przyrody mogą pomóc państwom członkowskim w osiągnięciu celów w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych i celów w zakresie różnorodności biologicznej, ale zaznacza, że powinny one mieć charakter dodatkowy w stosunku do redukcji emisji gazów cieplarnianych u źródła;
17. uważa, że nowe, wyższe cele w zakresie emisji gazów cieplarnianych wymagają

dostosowania unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS); wzywa Komisję do szybkiego dokonania przeglądu dyrektywy w sprawie systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym odniesienia się do współczynnika liniowego redukcji, zasad przydzielania bezpłatnych uprawnień i ewentualnej potrzeby ustalenia minimalnej ceny emisji dwutlenku węgla;

18. z uwagi na utrzymujące się w skali światowej różnice w poziomie ambicji w dziedzinie klimatu popiera zamiar Komisji, by opracować zgodny z zasadami WTO mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ postrzega rozwój takiego mechanizmu jako element szerszej strategii na rzecz konkurencyjnej bezemisyjnej gospodarki UE, która wspiera ambitne dążenia UE w dziedzinie klimatu, a jednocześnie zapewnia równe warunki działania; zwraca uwagę, że zdaniem Komisji taki mechanizm byłby alternatywą dla stosowanych obecnie w ramach EU ETS środków dotyczących ucieczki emisji gazów cieplarnianych; podkreśla, że obecne środki mające na celu rozwiązanie problemu ucieczki emisji nie powinny zostać uchylone, dopóki nie zostanie wprowadzony nowy system, i zwraca się do Komisji, aby przed przedstawieniem jakichkolwiek wniosków przeprowadziła dogłębną analizę różnych form, jakie mógłby przyjąć mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂, przed przeglądem przepisów dotyczących klimatu, który ma się odbyć w czerwcu 2021 r.; uważa, że przyszły mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ powinien utrzymywać zachęty gospodarcze do pomyślnego przechodzenia na gospodarkę ekologiczną, a także dla pionierów w dziedzinie klimatu, i wspierać rynek niskoemisyjnych towarów w UE, oraz powinien gwarantować rzeczywistą cenę emisji dwutlenku węgla w UE, przy jednoczesnym promowaniu opłat za emisję gazów cieplarnianych w innych częściach świata; uważa, że musi on uwzględniać specyfikę każdego sektora i może być wprowadzany stopniowo w wybranych sektorach, przy czym należy unikać nieuzasadnionych dodatkowych kosztów administracyjnych, zwłaszcza dla europejskich MŚP;
19. z zadowoleniem przyjmuje planowany wniosek dotyczący zmiany dyrektywy w sprawie opodatkowania energii w odniesieniu do kwestii środowiskowych w celu zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”, przy jednoczesnym uwzględnieniu krajowej polityki budżetowej i w celu uniknięcia wszelkich pogłębiających się nierówności;
20. apeluje o nową i ambitniejszą strategię UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; przypomina, że w UE i jej państwach członkowskich potrzebne są dalsze wysiłki na rzecz uodparniania na klimat, budowania odporności, zapobiegania i gotowości; podkreśla potrzebę uruchomienia publicznych i prywatnych inwestycji w celu przystosowania się do zmiany klimatu i wzywa do zapewnienia prawdziwej spójności politycznej w wydatkach UE, tak aby odporność na zmiany klimatu i przystosowanie się do niej były kluczowymi kryteriami finansowania dotyczącymi wszystkich odnośnych funduszy UE; jednocześnie uważa, że zapobieganie klęskom żywiołowym, gotowość na wypadek ich wystąpienia i reagowanie na nie muszą stanowić cel solidnego instrumentu solidarności wyposażonego w wystarczające środki; apeluje o spójny i wystarczający przydział środków w budżecie UE i zgrupowanie zasobów w unijnym mechanizmie ochrony ludności;
21. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź, że Komisja wprowadzi Europejski Pakt na rzecz Klimatu; podkreśla, że Europejski pakt na rzecz klimatu musi łączyć obywateli, regiony, społeczności lokalne, społeczeństwo obywatelskie, przedsiębiorstwa (w tym MŚP) i związki zawodowe jako aktywnych uczestników procesu transformacji w

kierunku neutralności klimatycznej, w oparciu o prawdziwy dialog oraz przejrzyste i partycypacyjne procesy, w tym opracowania, wdrażania i oceny strategii politycznych; uważa, że należy współpracować z zainteresowanymi stronami z sektorów energochłonnych i z odpowiednimi partnerami społecznymi, zwłaszcza z pracodawcami, pracownikami, organizacjami pozarządowymi i środowiskiem akademickim, aby przyczynić się do znalezienia zrównoważonych rozwiązań w procesie przechodzenia do gospodarki neutralnej pod względem emisji;

Dostarczanie czystej, taniej i bezpiecznej energii

22. podkreśla kluczową rolę energii w procesie przejścia na gospodarkę o zerowej emisji gazów cieplarnianych netto i z zadowoleniem przyjmuje cel Komisji, jakim jest dalsza dekarbonizacja systemu energetycznego, tak aby UE mogła osiągnąć neutralność emisyjną najpóźniej do 2050 r.; wzywa do dokonania przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii zgodnie z tym ambitnym celem, wraz z wyznaczeniem wiążących celów krajowych dla każdego państwa członkowskiego; ponadto z zadowoleniem przyjmuje priorytetowe potraktowanie efektywności energetycznej; w tym kontekście wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia we wszystkich sektorach i strategiach politycznych zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”, która ma zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia zależności energetycznej UE i emisji z produkcji energii, a jednocześnie zapewnia lokalne miejsca pracy przy renowacjach i zmniejsza rachunki, jakie obywatele płacą za energię; wzywa do przeglądu dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej i dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej budynków, zgodnie z większymi ambicjami w dziedzinie klimatu, oraz do wzmocnienia ich wdrażania poprzez wiążące cele krajowe, przy zwróceniu szczególnej uwagi na obywateli znajdujących się w trudnej sytuacji i jednoczesnym uwzględnieniu potrzeby przewidywalności ekonomicznej dla zainteresowanych sektorów;
23. podkreśla, że aby osiągnąć cele porozumienia paryskiego, kluczowe jest egzekwowanie na szczeblu krajowym i unijnym; wzywa państwa członkowskie i Komisję do dopilnowania, aby krajowe plany w zakresie energii i klimatu były w pełni zgodne z celami UE; przypomina, że państwa członkowskie mają prawo decydować o swoim kosztyku energetycznym w ramach polityki klimatyczno-energetycznej UE;
24. podkreśla fakt, że aby osiągnąć cele UE dotyczące klimatu i zrównoważonego rozwoju, wszystkie sektory muszą zwiększyć wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i wycofywać paliwa kopalne; wzywa do przeglądu wytycznych dotyczących transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E) przed przyjęciem kolejnego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, aby dostosować ramy prawne do priorytetu, jakim jest wdrażanie inteligentnych sieci, oraz zapobiec uzależnieniu od inwestycji charakteryzujących się wysokim poziomem emisji CO₂; podkreśla potrzebę stosowania strategicznego podejścia w odniesieniu do klastrów energetycznych UE, aby czerpać korzyści z najefektywniejszych inwestycji w odnawialne źródła energii; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie strategii w sprawie morskiej energii wiatrowej; uważa, że polityka UE powinna w szczególności promować innowacyjność i zrównoważone technologie magazynowania energii oraz zielone technologie wodorowe; podkreśla potrzebę zagwarantowania, że korzystanie ze źródeł energii takich jak gaz ziemny będzie miało charakter wyłącznie przejściowy, biorąc pod uwagę cel osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.;

25. podkreśla, że kluczowe znaczenie ma dobrze funkcjonujący, w pełni zintegrowany, ukierunkowany na konsumenta i konkurencyjny rynek energii w Europie; podkreśla znaczenie transgranicznych połączeń międzysystemowych dla osiągnięcia w pełni zintegrowanego rynku energii; z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź, że do połowy 2020 r. Komisja zaproponuje środki na rzecz inteligentnej integracji, i podkreśla, że dalsza integracja unijnego rynku energii będzie miała istotny wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii i osiągnięcie gospodarki o zerowej emisji netto gazów cieplarnianych; podkreśla, że potrzebna jest odpowiednio dofinansowana Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, która wzmocni i pogłębi współpracę regionalną państw członkowskich;
26. nalega na szybkie wycofanie bezpośrednich i pośrednich dopłat do paliw kopalnych do 2020 r. w UE i w każdym państwie członkowskim;
27. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedzianą falę renowacji budynków publicznych i prywatnych oraz zachęca do skupienia się na renowacji szkół i szpitali, a także mieszkaniach socjalnym i mieszkaniach wynajmowanych, aby pomóc gospodarstwom domowym o niskich dochodach; podkreśla potrzebę renowacji istniejących budynków w taki sposób, by przekształcić je w budynki o niemal zerowym zużyciu energii, w celu osiągnięcia neutralności emisyjnej najpóźniej do 2050 r.; podkreśla, że branża budowlana ma duży potencjał w zakresie oszczędności energii oraz potencjał w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych na miejscu, co może zwiększyć zatrudnienie i pomóc MSP w rozwoju; uważa, że podstawowe znaczenie mają inteligentne i przyszłościowe ramy ustawodawcze; w związku z tym przyjmuje z zadowoleniem propozycje zmniejszenia liczby krajowych barier regulacyjnych w zakresie renowacji oraz przeglądu rozporządzenia w sprawie wyrobów budowlanych; wzywa do rygorystycznego egzekwowania zobowiązań państw członkowskich do renowacji budynków publicznych zgodnie z dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej; zachęca do promowania konstrukcji drewnianych i ekologicznych materiałów budowlanych;
28. podkreśla, że transformacja energetyczna musi być zrównoważona społecznie i nie może pogłębiać ubóstwa energetycznego, oraz przyjmuje z zadowoleniem zobowiązanie Komisji w tym zakresie; uważa, że społeczności walczące z ubóstwem energetycznym muszą być wyposażone w narzędzia niezbędne do wzięcia udziału w zielonej transformacji; takimi narzędziami są edukacja, doradztwo i pobudzanie długoterminowych inwestycji; wzywa do podjęcia ukierunkowanych działań w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oraz do wymiany najlepszych praktyk w celu zmniejszenia ubóstwa energetycznego przy jednoczesnym wspieraniu równego dostępu do narzędzi finansowania renowacji zwiększających efektywność energetyczną; uważa, że kosztów renowacji zwiększających efektywność energetyczną nie powinny ponosić gospodarstwa domowe o niskich dochodach; podkreśla ponadto rolę systemu ciepłowniczego w dostarczaniu energii po przystępnych cenach;
29. ogólnie popiera ideę środków rynkowych jako jednego z narzędzi do osiągnięcia celów klimatycznych; wyraża jednak zastrzeżenia co do ewentualnego włączenia emisji z budynków do systemu EU ETS, gdyż mogłoby to oznaczać odejście od działań publicznych i doprowadzić do wyższych rachunków za energię dla najemców i właścicieli mieszkań; uważa, że każdy taki środek wymagałby dalszej analizy;

Mobilizacja przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym

30. postrzega przejście na nowoczesną, neutralną dla klimatu, wysoce zasobooszczędną i konkurencyjną bazę przemysłową w UE najpóźniej do 2050 r. jako główne wyzwanie i szansę oraz z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź, że w marcu 2020 r. Komisja przedstawi nową strategię przemysłową, a także strategię na rzecz MŚP; podkreśla, że konkurencyjność przemysłu i polityka klimatyczna wzajemnie się uzupełniają oraz że innowacyjna i neutralna dla klimatu reindustrializacja stworzy lokalne miejsca pracy i zapewni konkurencyjność europejskiej gospodarki;
31. podkreśla, że strategia przemysłowa powinna koncentrować się na zachęcaniu do tworzenia łańcuchów wartości dla ekonomicznie opłacalnych i zrównoważonych produktów, procesów i modeli biznesowych mających na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej, efektywnego gospodarowania zasobami, obiegu zamkniętego i nietoksycznego środowiska, przy jednoczesnym utrzymaniu i rozwijaniu międzynarodowej konkurencyjności oraz unikaniu delokalizacji przemysłu europejskiego; zgadza się z Komisją, że energochłonne gałęzie przemysłu, takie jak przemysł stalowy, chemiczny i cementowy, są kluczowe dla europejskiej gospodarki, i że modernizacja i dekarbonizacja tych sektorów ma kluczowe znaczenie;
32. wzywa Komisję, aby zapewniła spójność transformacji z punktu widzenia gospodarczego, społecznego i terytorialnego oraz zwróciła szczególną uwagę na regiony znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, obszary dotknięte transformacją przemysłową (głównie regiony górnicze i obszary zależne od wysokoemisyjnych sektorów przemysłu, takich jak przemysł stalowy), obszary słabo zaludnione i obszary wrażliwe pod względem środowiskowym;
33. podkreśla, że w strategiach dotyczących przemysłu i MŚP należy zawrzeć jasne plany działania dotyczące kompleksowego zestawu zachęt i możliwości finansowania innowacji, wdrażania przełomowych technologii i nowych zrównoważonych modeli biznesowych, a także usuwania zbędnych przeszkód regulacyjnych; apeluje o wsparcie UE dla pionierów w dziedzinie klimatu i zasobów poprzez podejście neutralne technologicznie, zgodne z najlepszą dostępną wiedzą naukową i długoterminowymi celami UE w zakresie klimatu i środowiska; podkreśla rolę bezpiecznego dla środowiska wychwytywania i składowania dwutlenku węgla tam, gdzie nie ma możliwości bezpośredniej redukcji emisji, w celu uczynienia przemysłu ciężkiego neutralnym dla klimatu;
34. przypomina o podstawowej roli technologii cyfrowych we wspieraniu zielonej transformacji, np. dzięki bardziej wydajnemu wykorzystywaniu zasobów i energii oraz lepszemu monitorowaniu środowiska, a także dzięki korzyściom dla klimatu wynikającym z pełnej cyfryzacji przesyłu i dystrybucji oraz inteligentnych aplikacji; uważa, że w strategii przemysłowej należy uwzględnić, jak zaproponowano, zieloną i cyfrową transformację oraz określić główne cele i przeszkody utrudniające pełne wykorzystanie potencjału technologii cyfrowych; wzywa Komisję do opracowania strategii i finansowania wdrożenia innowacyjnych technologii cyfrowych; jednocześnie podkreśla znaczenie poprawy efektywności energetycznej i wydajności gospodarki o obiegu zamkniętym samego sektora cyfrowego i z zadowoleniem przyjmuje zobowiązania Komisji w tym zakresie; zwraca się do Komisji o opracowanie metody monitorowania i ilościowego pomiaru rosnącego wpływu technologii cyfrowej na środowisko, bez tworzenia zbędnych obciążeń administracyjnych;
35. podkreśla, że strategia przemysłowa musi odpowiednio uwzględniać wpływ na siłę

roboczą, a także szkolenie, przekwalifikowanie i podnoszenie kwalifikacji pracowników; wzywa Komisję do uważnego przyjrzenia się regionalnemu wymiarowi tej strategii i do zadbania, by żadna osoba i żaden region nie pozostały w tyle; podkreśla, że strategia musi obejmować dialog społeczny, w który w pełni zaangażowani są pracownicy;

36. apeluje o ambitny nowy plan działania w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym, który musi mieć na celu zmniejszenie całkowitego wpływu na środowisko i zużycia zasobów w produkcji i konsumpcji w UE, a jednocześnie zdecydowanie zachęcać do innowacji, zrównoważonej działalności gospodarczej i rozwoju rynków neutralnych dla klimatu i nietoksycznych produktów o zamkniętym cyklu życia, z uwzględnieniem efektywnego gospodarowania zasobami, zerowego zanieczyszczenia i zapobiegania powstawaniu odpadów jako kluczowych priorytetów; podkreśla silną synergię między działaniami w dziedzinie klimatu a gospodarką o obiegu zamkniętym, w szczególności w sektorach energochłonnych i wysokoemisyjnych; wzywa do ustanowienia na szczelbu UE celu w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami;
37. wzywa Komisję do zaproponowania celów dotyczących selektywnej zbiórki odpadów, redukcji odpadów, ponownego wykorzystania i recyklingu, a także innych konkretnych działań, takich jak rozszerzona odpowiedzialność producenta, w priorytetowych sektorach, takich jak odpady handlowe, tekstylia, tworzywa sztuczne, elektronika, budownictwo i żywność; wzywa Komisję do opracowania środków wspierających rynek materiałów z recyklingu w Europie, obejmujących wspólne normy jakości, jak również obowiązkowe cele dotyczące wykorzystywania odzyskanych materiałów w sektorach priorytetowych, jeżeli jest to możliwe; podkreśla znaczenie rozwoju nietoksycznego obiegu materiałów, intensyfikacji zastępowania substancji wzbudzających szczególnie duże obawy oraz wspierania badań i innowacji w celu opracowania nietoksycznych produktów; wzywa Komisję do rozważenia środków mających na celu rozwiązanie problemu produktów importowanych zawierających substancje lub składniki, które są zakazane w UE, i uważa, że nie powinny one być ponownie wprowadzane na rynek UE w produktach konsumpcyjnych przez recykling;
38. popiera projekty polityczne promujące zrównoważone produkty, w tym uzupełnienie ekoprojektu o przepisy dotyczące wytwarzania produktów o większej trwałości, nadających się do naprawy, wielokrotnego użytku i recyklingu, oraz solidny program prac dotyczący ekoprojektu i oznakowań ekologicznych począwszy od 2020 r., który uwzględni również smartfony i inne nowe urządzenia; apeluje o wnioski ustawodawcze w sprawie prawa do naprawy, eliminacji celowego postarzenia produktów i wspólnych łądowników do przenośnych urządzeń informatycznych; popiera plany Komisji dotyczące wniosków ustawodawczych, których celem jest stworzenie bezpiecznego, zgodnego z zasadami obiegu zamkniętego i zrównoważonego łańcucha wartości baterii i oczekuje, że we wniosku tym uwzględni się co najmniej środki dotyczące ekoprojektu, cele w zakresie ponownego użycia i recyklingu oraz zrównoważone, a także społecznie odpowiedzialne pozyskiwanie; podkreśla potrzebę utworzenia w Europie silnego i zrównoważonego klastra baterii i magazynowania; podkreśla potrzebę promowania konsumpcji i produkcji na szczelbu lokalnym w oparciu o zasady odmowy, ograniczenia, ponownego wykorzystania, recyklingu i naprawy w celu wyeliminowania strategii biznesowych polegających na celowym postarzeniu produktów, które są zaprojektowane tak, aby ich żywotność była krótsza i konieczna była ich wymiana, oraz podkreśla potrzebę dostosowania konsumpcji do ograniczeń planety; uważa, że prawo do naprawy i stałego wsparcia w odniesieniu do usług informatycznych jest niezbędne

do osiągnięcia zrównoważonej konsumpcji; wzywa do włączenia tych praw do prawodawstwa UE;

39. wzywa Komisję do dalszego zaostrzenia środków UE przeciwko zanieczyszczeniu tworzywami sztucznymi, w szczególności w środowisku morskim, oraz apeluje o dalsze ograniczenia i zastąpienie jednorazowych produktów z tworzyw sztucznych; popiera prawodawstwo mające na celu rozwiązanie problemu nadmiaru opakowań oraz niedopuszczanie od 2030 r. na rynek UE opakowań, które nie nadają się do ponownego użycia lub recyklingu w sposób ekonomicznie opłacalny, przy jednoczesnym zagwarantowaniu bezpieczeństwa żywności; apeluje o działania na rzecz transgranicznej koordynacji systemów kaucyjnych; wzywa Komisję do kompleksowego rozwiązania problemu mikrodrobin plastiku, w tym przez przyjęcie kompleksowego wycofywania celowo dodawanych mikrodrobin plastiku oraz za pomocą nowych środków, w tym środków regulacyjnych, zapobiegających niezamierzonemu uwalnianiu tworzyw sztucznych, na przykład z tekstyliów, opon i granulatów z tworzyw sztucznych; odnotowuje, że Komisja zamierza stworzyć ramy regulujące tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji i pochodzenia biologicznego; podkreśla potrzebę gospodarki tworzyw sztucznych o całkowicie zamkniętym obiegu;
40. wzywa do stworzenia jednolitego rynku ekologicznego UE w celu zwiększenia popytu na zrównoważone produkty za pomocą specjalnych przepisów, takich jak szersze stosowanie zielonych zamówień publicznych; wyraża w związku z tym zadowolenie, że Komisja zobowiązała się zaproponować kolejne przepisy i wytyczne dotyczące zielonych zamówień publicznych; wzywa instytucje UE, aby dawały przykład w ramach zamówień publicznych; podkreśla ponadto potrzebę przeglądu i zmiany unijnych przepisów dotyczących zamówień publicznych w celu zapewnienia rzeczywiście równych warunków działania dla przedsiębiorstw z UE, zwłaszcza dla przedsiębiorstw wytwarzających zrównoważone produkty lub świadczących takie usługi, na przykład w dziedzinie transportu publicznego;
41. podkreśla, jak ważną rolę odgrywają dobrze poinformowani konsumenci o mocnej pozycji; wzywa do przyjęcia środków, które zagwarantują im dostęp do przejrzystych, porównywalnych i zharmonizowanych informacji o produktach, w tym na etykietach, opartych na solidnych danych i badaniach konsumenckich, aby pomóc konsumentom w dokonywaniu zdrowszych i bardziej zrównoważonych wyborów oraz informować ich o trwałości i możliwości naprawy produktów i ich śladzie środowiskowym; podkreśla konieczność wyposażenia konsumentów w skuteczne, zrozumiałe i możliwe do wyegzekwowania środki odwoławcze, w których uwzględnia się aspekty zrównoważonego rozwoju i priorytetowo traktuje ponowne użycie lub naprawę produktów zamiast ich wyrzucania, jeżeli nie działają prawidłowo;
42. uważa, że pozyskiwane w sposób zrównoważony materiały odnawialne będą odgrywać ważną rolę w przechodzeniu na gospodarkę neutralną dla klimatu, oraz podkreśla potrzebę pobudzenia inwestycji w rozwój zrównoważonej biogospodarki, w której materiały wykorzystujące paliwa kopalne zastępuje się materiałami odnawialnymi i pochodzenia biologicznego, na przykład w budynkach, wyrobach włókienniczych, produktach chemicznych, opakowaniach, przemyśle stoczniowym oraz – gdy można zapewnić zrównoważony charakter – produkcji energii; podkreśla, że należy tego dokonać w sposób zrównoważony i zgodny z zasadami ekologii; podkreśla, że biogospodarka ma potencjał tworzenia nowych zielonych miejsc pracy, w tym na obszarach wiejskich UE, oraz może pobudzać innowacyjność; wzywa do wspierania

innowacji i badań nad trwałymi rozwiązaniami w zakresie zrównoważonej biogospodarki, które powinny uwzględniać potrzebę ochrony unikalnej różnorodności biologicznej i ekosystemów; wzywa do skutecznego wdrożenia unijnej strategii dotyczącej biogospodarki jako elementu Europejskiego Zielonego Ładu;

Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność

43. z zadowoleniem przyjmuje nadchodzącą strategię na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności i zgadza się z Komisją, że wszystkie rodzaje transportu (transport drogowy, kolejowy, lotniczy i wodny) będą musiały przyczynić się do dekarbonizacji sektora transportu zgodnie z celem, jakim jest osiągnięcie gospodarki neutralnej dla klimatu, a jednocześnie uznaje, że będzie to zarówno wyzwaniem, jak i szansą; popiera stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”; wzywa do opracowania długoterminowej, całościowej strategii sprawiedliwej transformacji, uwzględniającej także wkład sektora transportu w gospodarkę UE oraz potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu przystępnych cenowo i dostępnych połączeń transportowych, a także aspekty społeczne i ochronę praw pracowniczych;
44. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący promowania transportu multimodalnego w celu zwiększenia wydajności i ograniczenia emisji; uważa jednak, że multimodalność można najlepiej osiągnąć jedynie za pomocą konkretnych wniosków ustawodawczych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza zaproponować środki zwiększenia liczby połączeń między drogami, koleją i śródlądowymi drogami wodnymi prowadzące do rzeczywistej intermodalności; wzywa do zwiększenia i poparcia inwestycji w połączenie unijnych sieci kolejowych, aby umożliwić równy dostęp do publicznego transportu kolejowego w całej UE i zwiększyć atrakcyjność kolejowego transportu pasażerskiego; podkreśla, że jednolity europejski obszar kolejowy jest wstępnym warunkiem zmiany rodzaju transportu, i wzywa Komisję do przedstawienia do końca 2020 r. strategii, po której nastąpią konkretne wnioski ustawodawcze, aby położyć kres fragmentacji rynku wewnętrznego;
45. podkreśla, że bezemisyjny transport wodny ma kluczowe znaczenie dla rozwoju zrównoważonego transportu multimodalnego; wzywa Komisję do opracowania skoordynowanych europejskich ram prawnych dla śródlądowych dróg wodnych; zwraca się do Komisji o aktywne wspieranie intermodalności z udziałem śródlądowych dróg wodnych, zwłaszcza transgranicznych sieci krajowych systemów dróg wodnych, które należy usprawnić;
46. przypomina, że jednolita europejska przestrzeń powietrzna (SES) jest w stanie zmniejszyć emisje lotnicze bez większych kosztów, ale sama w sobie nie spowoduje znacznego zmniejszenia emisji lotniczych zgodnie z długoterminowym celem UE; wzywa do opracowania jasnego planu regulacyjnego w celu dekarbonizacji lotnictwa, opartego na rozwiązaniach technologicznych, infrastrukturze, wymogach dotyczących zrównoważonych paliw alternatywnych i efektywnych działań, w połączeniu z zachętami do przesunięcia międzygałęziowego;
47. z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji dokonania przeglądu dyrektywy w sprawie infrastruktury paliw alternatywnych oraz rozporządzenia w sprawie transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), aby przyspieszyć wprowadzanie bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów i statków; z zadowoleniem przyjmuje nacisk na rozbudowę infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych; wzywa jednak

do opracowania bardziej kompleksowego planu mobilności miejskiej na rzecz zmniejszenia zagęszczenia ruchu i poprawy jakości życia w miastach, na przykład poprzez wspieranie bezemisyjnego transportu publicznego oraz infrastruktury rowerowej i pieszej, zwłaszcza na obszarach miejskich;

48. uważa, że kluczowe jest zapewnienie wystarczających inwestycji w rozwój odpowiedniej infrastruktury mobilności bezemisyjnej oraz że wszystkie odpowiednie fundusze UE (instrument „Łącząc Europę”, InvestEU itd.), a także polityka EBI w zakresie pożyczek transportowych powinny być dostosowane do tego celu; wzywa państwa członkowskie, aby zobowiązały się do odpowiedniego finansowania i przyspieszenia tempa wdrażania innowacyjnych strategii, infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i paliw alternatywnych; uważa, że dochody z podatków lub opłat za transport powinny być przeznaczane na wsparcie transformacji, tak aby koszty te były łatwiejsze do zaakceptowania przez obywateli; z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji opracowania inteligentnych systemów zarządzania ruchem i rozwiązań z zakresu mobilności jako usługi, zwłaszcza na obszarach miejskich; wzywa Komisję do wspierania rozwoju innowacyjnych zastosowań, nowych technologii, nowych modeli biznesowych oraz nowo powstających i innowacyjnych systemów mobilności w Europie; wzywa Komisję do włączenia miast z ich praktycznym doświadczeniem i know-how do debaty na temat wdrażania przyszłych strategii w zakresie mobilności na szczeblu UE;
49. z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji włączenia sektora morskiego do systemu handlu emisjami (ETS); podkreśla, że UE powinna bronić ambitnych celów w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze morskim, zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i unijnym, a jednocześnie żadne nowe środki UE nie powinny osłabiać międzynarodowej konkurencyjności statków pływających pod unijnymi banderami; uważa, że środki unijne i międzynarodowe powinny iść ze sobą w parze, aby uniknąć tworzenia podwójnych uregulowań dla przemysłu oraz że wszelkie działania lub brak działań na szczeblu globalnym nie powinny ograniczać zdolności UE do podejmowania bardziej ambitnych działań w Unii; ponadto podkreśla potrzebę podjęcia środków mających na celu odejście od stosowania ciężkiego oleju napędowego oraz potrzebę pilnych inwestycji w badania nad nowymi technologiami mającymi na celu dekarbonizację sektora morskiego, a także rozwój bezemisyjnych i ekologicznych statków;
50. popiera proponowane środki mające na celu zmniejszenie emisji w sektorze lotnictwa i wzmocnienie ETS zgodnie z unijnymi ambicjami w dziedzinie klimatu oraz stopniowe wycofywanie przydziału bezpłatnych uprawnień dla przedsiębiorstw lotniczych w przypadku lotów wewnątrzunijnych; równocześnie wzywa Komisję i państwa członkowskie, by dołożyły wszelkich starań w celu zaostrożenia mechanizmu kompensacji i redukcji CO₂ dla lotnictwa międzynarodowego (CORSIA) oraz opowiedziały się za przyjęciem przez Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) długoterminowego celu redukcji emisji w sektorze lotnictwa przy jednoczesnym zagwarantowaniu autonomii prawodawczej UE we wdrażaniu dyrektywy w sprawie ETS; podkreśla, że jako współprawodawcy Parlament Europejski i Rada są jedynymi instytucjami, które mogą decydować o jakichkolwiek przyszłych zmianach w dyrektywie w sprawie ETS; podkreśla jednak, że jakichkolwiek zmian w dyrektywie w sprawie ETS powinno się dokonywać tylko wtedy, gdy są one spójne z unijnym zobowiązaniem do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce;

51. podkreśla znaczenie zapewnienia równych warunków działania dla różnych rodzajów transportu; w związku z tym wzywa Komisję do przedstawienia propozycji skoordynowanych środków na rzecz zniesienia zwolnień podatkowych dla paliw lotniczych i morskich w państwach członkowskich w kontekście nowelizacji dyrektywy w sprawie opodatkowania energii, przy jednoczesnym uniknięciu niezamierzonych negatywnych skutków środowiskowych, gospodarczych lub społecznych;
52. oczekuje przyszłych wniosków Komisji dotyczących bardziej rygorystycznych norm emisji zanieczyszczeń powietrza dla pojazdów napędzanych silnikiem spalinowym (Euro 7) oraz zmienionych norm emisji CO₂ dla samochodów osobowych, dostawczych i ciężarowych, dzięki którym po 2025 r. nastąpi przejście na mobilność bezemisyjną; wzywa Komisję do opracowania metod oceny cyklu życia; przypomina wyniki dogłębnej analizy zawartej w komunikacie Komisji pt. „Czysta planeta dla wszystkich – Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki”, zgodnie z którą przy scenariuszach zakładających neutralność klimatyczną w 2050 r. od 2040 r. wszystkie nowe samochody wprowadzane na rynek UE będą musiały być bezemisyjne, oraz wzywa do opracowania spójnych ram politycznych i programów przejściowych w celu wsparcia tego kierunku zmian; zauważa, że konieczna będzie zmiana obecnych przepisów, aby umożliwić państwom wiodącym w tej dziedzinie stosowanie bardziej rygorystycznych środków na szczeblu krajowym, jeżeli państwa te tak postanowią;
53. z zadowoleniem przyjmuje plany Komisji dotyczące przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza przez transport morski i lotnictwo, w tym uregulowanie dostępu statków najbardziej zanieczyszczających środowisko do portów UE, oraz działania regulacyjne mające na celu przeciwdziałanie zanieczyszczeniu przez statki przebywające w portach; podkreśla, jak ważne jest sprzyjanie rozwojowi portów bezemisyjnych wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych; podkreśla, że ustanowienie nowych obszarów kontroli emisji przewidzianych w Międzynarodowej konwencji o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki (MARPOL) oraz ograniczenie prędkości żeglugi to właściwe rozwiązania na rzecz redukcji emisji, które można łatwo wdrożyć;
54. odnotowuje plany Komisji dotyczące rozszerzenia systemu handlu emisjami i włączenia do niego emisji z transportu drogowego; sprzeciwia się ich bezpośredniemu włączeniu do ETS oraz opracowywaniu jakichkolwiek systemów równoległych; zdecydowanie podkreśla, że żaden system ustalania cen nie powinien zastępować ani osłabiać istniejących lub przyszłych norm emisji CO₂ dla samochodów osobowych i samochodów ciężarowych ani też nakładać dodatkowych ciężarów bezpośrednio na konsumentów;

„Od pola do stołu” – stworzenie sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego

55. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie przedstawienia w 2020 r. strategii „od pola do stołu” zwiastującej bardziej zrównoważoną politykę żywnościową dzięki połączeniu wysiłków na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu, ochrony środowiska i zachowania i przywrócenia różnorodności biologicznej z zamiarem dbania o to, aby Europejczycy mieli dostęp do przystępnych cenowo, wartościowych i zrównoważonych środków spożywczych, przy jednoczesnym zapewnieniu godnych warunków życia rolnikom i rybakom oraz konkurencyjności sektora rolnego; uważa, że

wspólna polityka rolna (WPR) powinna być w pełni zgodna z większymi ambicjami UE w dziedzinie klimatu i różnorodności biologicznej; z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do zagwarantowania, że żywność europejska stanie się światowym standardem dla zrównoważonego rozwoju; wzywa Komisję do wykorzystania strategii „od pola do stołu” do stworzenia prawdziwie długoterminowej wizji zrównoważonych i konkurencyjnych systemów żywnościowych, przy jednoczesnym promowaniu wzajemności unijnych norm produkcji w umowach handlowych;

56. podkreśla, że zrównoważone rolnictwo i rolnicy będą odgrywać ważną rolę w stawianiu czoła wyzwaniom związanym z Europejskim Zielonym Ładem; podkreśla znaczenie europejskiego rolnictwa i jego potencjał, by przyczynić się do działań związanych z klimatem, gospodarki o obiegu zamkniętym i zwiększenia różnorodności biologicznej oraz do promowania zrównoważonego wykorzystywania surowców odnawialnych; podkreśla, że unijni rolnicy muszą otrzymać niezbędne narzędzia do walki ze zmianą klimatu i przystosowania się do niej, takie jak inwestowanie w środki służące przejściu na bardziej zrównoważone systemy rolne; podkreśla, że celem strategii „od pola do stołu” powinno być ambitne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i degradacji gleby;
57. podkreśla, że należy wzmocnić pozycję rolników w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych; podkreśla, że należy zająć się wpływem unijnych przepisów dotyczących konkurencji na zrównoważony charakter łańcucha dostaw żywności, na przykład poprzez zwalczanie nieuczciwych praktyk handlowych i wynagradzanie producentów dostarczających wysokiej jakości żywność za dostarczanie dóbr publicznych, takich jak wyższe normy ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt, które to korzyści nie są obecnie wystarczająco odzwierciedlone w cenach poza gospodarstwami;
58. apeluje o zrównoważoną WPR, która aktywnie wspiera rolników i zachęca ich – za pomocą środków w ramach WPR – do zapewnienia większych korzyści środowiskowych i klimatycznych oraz do lepszego zarządzania wahaniami i kryzysami; zwraca się do Komisji o przeanalizowanie wkładu obecnego wniosku w sprawie reformy WPR w zobowiązania UE w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianie klimatu i ochrony różnorodności biologicznej, tak aby dostosować go do celów Europejskiego Zielonego Ładu przy uwzględnieniu konieczności utrzymania równych warunków działania w Europie w celu zapewnienia silnej, odpornej i zrównoważonej produkcji rolnej; podkreśla, że plany strategiczne WPR muszą w pełni odzwierciedlać ambicje Europejskiego Zielonego Ładu, i wzywa Komisję, aby w swojej ocenie planów strategicznych zajęła zdecydowane stanowisko w tej kwestii, w szczególności w celu zweryfikowania poziomu ambicji i skuteczności ekoprogramów państw członkowskich oraz ścisłego monitorowania wyników ich wdrażania; podkreśla, jak ważne w nowym modelu realizacji jest oparte na wynikach i ukierunkowane podejście polegające na większej prostocie i większej przejrzystości w odniesieniu do konkretnych rezultatów i celów wartości dodanej; uważa, że należy wspierać rolników w przechodzeniu na bardziej zrównoważone rolnictwo, i w tym celu popiera wyposażenie WPR w budżet umożliwiający realizację wszystkich jej celów, w tym spełnienie ambicji UE w zakresie ochrony środowiska;
59. przypomina, że ograniczenie zależności od pestycydów jest jednym z priorytetowych celów zrównoważonego rolnictwa; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do zajęcia się problemem presji ze strony pestycydów na

środowisko i zdrowie oraz do znacznego ograniczenia stosowania pestycydów chemicznych i związanego z nimi ryzyka, a także do ograniczenia stosowania nawozów i antybiotyków, w tym za pomocą środków ustawodawczych; podkreśla, że strategia „od pola do stołu” powinna obejmować wiążące cele w zakresie redukcji emisji niebezpiecznych pestycydów; wzywa do opracowania strategii UE na rzecz ułatwienia dostępu do rynku dla naukowo uzasadnionych, zrównoważonych alternatyw; wzywa Komisję do reakcji na postulaty zawarte w rezolucji Parlamentu z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie unijnej procedury wydawania zezwoleń na dopuszczenie pestycydów do obrotu¹;

60. z zaniepokojeniem zauważa, że rolnictwo, rybołówstwo i produkcja żywności są nadal największym motorem utraty różnorodności biologicznej na lądzie i morzu; jest przekonany, że utrata zapylaczy, w tym pszczół, jest szczególnie niepokojąca z punktu widzenia bezpieczeństwa żywnościowego, ponieważ uprawy zależne od owadów zapylających odgrywają ważną rolę w naszej diecie; apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby zadbały o przyjęcie w trybie pilnym ogółu wytycznych Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z 2013 r. dotyczących pszczół, oraz wzywa państwa członkowskie do odpowiedniego dostosowania ocen pestycydów;
61. podkreśla, że potrzebne są inteligentne techniki rolnicze i metody produkcji, aby zapewnić bogatą w składniki odżywcze żywność dla rosnącej liczby ludności oraz ograniczyć straty i marnotrawienie żywności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmożenia działań na rzecz ograniczenia marnotrawienia żywności i zwalczania oszustw w branży spożywczej; apeluje o wykonalny, oparty na wspólnej metodologii ogólnounijny cel ograniczenia marnotrawienia żywności o 50 % do 2030 r.; podkreśla pozytywny wpływ, jaki krótkie łańcuchy dostaw żywności mogą mieć na ograniczenie marnotrawienia żywności;
62. podkreśla, że przepisy dotyczące materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów powinny zostać zmienione i opierać się na najnowszych ustaleniach naukowych; wzywa Komisję do zakazania dodatków do żywności, które są szkodliwe dla zdrowia ludzkiego; przypomina o kluczowej roli zdrowej żywności w ograniczaniu występowania chorób układu krążenia i nowotworów; podkreśla znaczenie ustanowienia ram prawnych, w tym mechanizmów egzekwowania, dla importowanych produktów spożywczych w celu dostosowania ich do europejskich norm środowiskowych;
63. zauważa, że zdaniem obywateli UE głównym priorytetem wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa powinno być „zapewnienie bezpiecznej, zdrowej i wartościowej żywności” wszystkim konsumentom; uważa, że cyfrowe środki dostarczania informacji mogą uzupełniać informacje na etykietach, ale nie mogą ich zastępować; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar zbadania nowych sposobów lepszego informowania konsumentów; wzywa Komisję do rozważenia lepszego etykietowania żywności, na przykład w odniesieniu do etykietowania dotyczącego wartości odżywczej, etykietowania dotyczącego kraju pochodzenia niektórych środków spożywczych oraz etykietowania informującego o ochronie środowiska i dobrostanie zwierząt w celu uniknięcia rozdrobnienia jednolitego rynku oraz dostarczenia obiektywnych, przejrzystych i przyjaznych dla konsumenta

---

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0023.

informacji;

64. podkreśla, że rolnictwo może pomóc UE w ograniczeniu emisji dzięki zrównoważonym praktykom, takim jak rolnictwo precyzyjne, rolnictwo ekologiczne, agroekologia, system rolno-leśny, większy dobrostan zwierząt oraz lepsze zapobieganie chorobom ludzi i zwierząt, w tym zrównoważona gospodarka leśna, wychwytywanie dwutlenku węgla oraz lepsza gospodarka składnikami odżywczymi z myślą o osiągnięciu celów Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla, jak ważne jest zachęcanie rolników do przejścia na metody, które przyniosą większe korzyści dla klimatu, środowiska i różnorodności biologicznej w sposób sprawiedliwy, terminowy i opłacalny ekonomicznie; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że strategia „od pola do stołu” będzie również odnosić się do korzyści płynących z nowych technologii, w tym z cyfryzacji, oraz zwiększy wydajność, wykorzystanie zasobów i zrównoważenie środowiskowe, jednocześnie przynosząc sektorowi korzyści ekonomiczne; ponawia swój apel o wdrożenie szeroko zakrojonego europejskiego planu strategicznego na rzecz produkcji białek roślinnych i zaopatrzenia w nie, opartego na zrównoważonym rozwoju wszystkich upraw w całej UE;
65. wzywa Komisję do uwzględnienia w strategii „od pola do stołu” produktów rybołówstwa i akwakultury w celu wzmocnienia zrównoważonego łańcucha wartości w sektorze rybołówstwa (od połowów do spożycia); dostrzega, że sektor rybołówstwa może przyczynić się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu; zdecydowanie podkreśla potrzebę dostosowania tego sektora do unijnych celów w zakresie środowiska, klimatu i zrównoważonego rozwoju, a także do wiedzy naukowej; podkreśla, że ważne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla europejskich rybaków, aby pomóc im w przechodzeniu na zrównoważoną działalność połowową; wzywa Komisję do przedstawienia wniosku w sprawie lepszej identyfikowalności wszystkich produktów z owoców morza, w tym etykietowania dotyczącego pochodzenia produktów rybnych w puszkach i rezygnacji z produktów, które niszczą lub zubożają środowisko morskie;
66. uważa, że ważne jest podniesienie istniejących standardów dobrostanu zwierząt oraz – w stosownych przypadkach – opracowanie nowych standardów w oparciu o nowe ustalenia naukowe, a także wszczęcie postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko systemowej niezgodności w państwach członkowskich przy wdrażaniu i egzekwowaniu obowiązujących przepisów w zakresie dobrostanu zwierząt; wzywa Komisję do przedstawienia bez zbędnej zwłoki nowej strategii w zakresie dobrostanu zwierząt, która utoruje drogę do ram prawnych dotyczących dobrostanu zwierząt, a także do zapewnienia, że ich zdolność odczuwania zostanie uwzględniona we wszystkich odpowiednich strategiach politycznych;

Zachowanie i odtworzenie ekosystemów i różnorodności biologicznej

67. głęboko ubolewa, że Europa i świat nadal w niepokojącym tempie tracą bioróżnorodność i nie są w stanie osiągnąć obecnych celów, w tym celów z Aichi dotyczących powstrzymania utraty różnorodności biologicznej; podkreśla potrzebę zachowania i przywrócenia różnorodności biologicznej oraz z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do przedstawienia do marca 2020 r. strategii na rzecz ochrony różnorodności biologicznej przed 15. Konferencją Stron Konwencji o różnorodności biologicznej; podkreśla, że UE powinna dążyć do osiągnięcia ambitnego i wiążącego globalnego porozumienia w sprawie ram różnorodności biologicznej na okres po roku

2020, zawierającego jasno wyznaczone zadania i wiążące cele dotyczące obszarów chronionych, zarówno w całej UE, jak i na świecie; uważa za konieczne zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej do 2030 r. zarówno w UE, jak i na świecie, w tym konkretne działania na rzecz europejskich terytoriów zamorskich;

68. podkreśla, że strategia na rzecz ochrony różnorodności biologicznej do 2030 r. musi obejmować zarówno ambitne, możliwe do wdrożenia środki prawne i wiążące cele na rzecz zwiększenia ochrony i odtworzenia wrażliwych ekosystemów, jak i kompleksowe działania mające na celu zaradzenie przyczynom utraty różnorodności biologicznej; podkreśla znaczenie zwiększenia skuteczności i wielkości sieci obszarów chronionych w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz umożliwienia przywrócenia różnorodności biologicznej; wzywa Komisję do uwzględnienia jako jednego z celów w strategii na rzecz ochrony różnorodności biologicznej stopniowego wycofania z użytku niebezpiecznych substancji chemicznych i do powiązania go ze strategią dotyczącą nietoksycznego środowiska; odnotowuje, że Komisja zamierza określić środki mające na celu poprawę i odtworzenie zniszczonych ekosystemów oraz zaproponować plan odbudowy przyrody; uważa, że obszary o bogatej różnorodności biologicznej w zielonej infrastrukturze miejskiej przyczyniają się do rozwiązania problemu zanieczyszczenia powietrza, hałasu, skutków zmiany klimatu, fal upałów, powodzi oraz problemów ze zdrowiem publicznym; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja przedstawi propozycje ekologizacji europejskich miast i zwiększenia różnorodności biologicznej przestrzeni miejskich;
69. podkreśla, że spójność polityki zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym ma kluczowe znaczenie dla powodzenia polityki ochrony przyrody i różnorodności biologicznej; jeśli chodzi o wdrażanie, podkreśla znaczenie wymiany najlepszych praktyk i doświadczeń pomiędzy państwami członkowskimi; wzywa Komisję do wszczęcia postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko państwom członkowskim, które nie przestrzegają przepisów w zakresie ochrony przyrody; wzywa Komisję do wzmocnienia dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko zgodnie z zaleceniami Parlamentu Europejskiego zawartymi w rezolucji przyjętej w dniu 26 października 2017 r.;
70. uważa, że czynniki przyczyniające się do utraty różnorodności biologicznej mają charakter globalny i nie są ograniczone granicami państwowymi; w związku z tym popiera wniosek Komisji dotyczący ustanowienia wiążącego globalnego celu ochrony i przywrócenia różnorodności biologicznej na konferencji ONZ w sprawie różnorodności biologicznej w październiku 2020 r.; wzywa Komisję i państwa członkowskie do połączenia wysiłków zmierzających do osiągnięcia porozumienia w sprawie ambitnego celu w zakresie chronionych na całym świecie obszarów morskich i lądowych;
71. przypomina, że lasy są niezbędne dla naszej planety i różnorodności biologicznej; z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar przeciwdziałania globalnemu wylesianiu i apeluje do niej o zintensyfikowanie działań; wzywa Komisję, by bezzwłocznie zaproponowała wniosek w sprawie europejskich ram prawnych opartych na zasadzie należytej staranności, by zapewnić zrównoważone i niepowodujące wylesiania łańcuchy dostaw produktów wprowadzanych na rynek UE, ze szczególnym uwzględnieniem zwalczania głównych przyczyn wylesiania związanego z przywozem, a jednocześnie zachęcała do przywozu produktów, które nie powodują wylesiania za granicą;

72. wzywa Komisję do przedstawienia nowej, ambitnej strategii leśnej UE, aby w odpowiedni sposób uznać ważną, wielofunkcyjną i przekrojową rolę lasów europejskich, sektora i zrównoważonej gospodarki leśnej w walce ze zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej, przy jednoczesnym uwzględnieniu aspektów społecznych, gospodarczych i środowiskowych; przypomina o potrzebie zwalczania nielegalnego pozyskiwania drewna w Europie; podkreśla, że działania związane z zalesianiem, ponownym zalesianiem i rekultywacją lasów powinny mieć na celu zwiększenie różnorodności biologicznej oraz składowanie dwutlenku węgla;
73. podkreśla, że nielegalny handel dziką fauną i florą jest główną przyczyną utraty różnorodności biologicznej; podkreśla, że plan działania z 2016 r. przeciwko nielegalnemu handlowi dziką fauną i florą dobiegnie końca w 2020 r.; wzywa Komisję do zaktualizowania i wzmocnienia przepisów, do pełnego włączenia ich do Strategii na rzecz różnorodności biologicznej na okres do 2030 r. oraz do zapewnienia odpowiedniego finansowania; wzywa Komisję do uczynienia ze współpracy z krajami partnerskimi głównego narzędzia walki z przestępstwami przeciwko dzikiej faunie i florze oraz ze spadkiem różnorodności biologicznej;
74. uznaje rolę niebieskiej gospodarki w przeciwdziałaniu zmianie klimatu; podkreśla, że niebieska gospodarka, w tym energia ze źródeł odnawialnych, turystyka i przemysł, musi być rzeczywiście zrównoważona, ponieważ wykorzystanie zasobów morskich zależy bezpośrednio lub pośrednio od długoterminowej jakości i odporności oceanów; uważa, że oceany należy potraktować jako ważny element Europejskiego Zielonego Ładu; wzywa Komisję, by przydała Zielonemu Ładowi „błękitny” wymiar oraz faktycznie uczyniła oceany kluczowym elementem Zielonego Ładu, w pełni uznając ekosystemowe usługi oceanów, dzięki opracowaniu „Planu działania na rzecz oceanów i akwakultury”, w tym konkretnych działań łączących w jedną zintegrowaną strategiczną wizję w takich obszarach polityki morskiej jak transport, innowacje i wiedza, różnorodność biologiczna, niebieska gospodarka, emisje, odpady i zarządzanie;
75. uważa, że do celów WPRyb powinno należeć położenie kresu przełowieniu oraz odbudowa zasobów rybnych powyżej maksymalnego podtrzymywalnego połowu, rozwój zrównoważonych systemów akwakultury morskiej i wodnej oraz ustanowienie skutecznego i zintegrowanego systemu zarządzania opartego na ekosystemach, uwzględniającego wszystkie czynniki mające wpływ na stada ryb i ekosystem morski, w tym zmianę klimatu i zanieczyszczenie środowiska; apeluje, aby Komisja przedstawiła wniosek w sprawie przeglądu WPRyb w tym zakresie;
76. podkreśla potrzebę działań na rzecz ochrony oceanów i obszarów przybrzeżnych, zarówno w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, jak i przystosowania się do niej, a także ochrony i odbudowy ekosystemów morskich i przybrzeżnych oraz wzywa do opracowania wniosku w sprawie wiążącego celu dotyczącego rozszerzenia sieci chronionych obszarów morskich do co najmniej 30 % na szczeblu UE w ramach Strategii na rzecz ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2030 r. w celu większej ochrony oceanów; podkreśla potrzebę zwiększenia zasobów finansowych i potencjału w celu poszerzenia wiedzy o środowisku morskim pod względem różnorodności biologicznej, klimatu i zanieczyszczenia, aby lepiej zrozumieć wpływ różnych rodzajów działalności na ekosystemy morskie i stan zasobów rybnych oraz stworzyć odpowiednie plany działania na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków;

77. podkreśla znaczenie wspierania roli UE jako światowego lidera w zarządzaniu oceanami, w tym w wymiarze handlowym, przez poparcie dla przyjęcia, w oparciu o Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza, międzynarodowego mechanizmu ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich poza obszarami podlegającymi jurysdykcji krajowej oraz polityki zerowej tolerancji wobec nielegalnych połowów, w tym wspólnej z państwami sąsiadującymi strategii na rzecz zapobiegania zanieczyszczeniom i ich ograniczania; zwraca uwagę na potrzebę zwiększenia roli UE w przyczynianiu się do realizacji ustanowionej przez ONZ dekady nauki o oceanach na rzecz zrównoważonego rozwoju w celu większego zaangażowania się w badania nad oceanami oraz w celu przyczynienia się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju;

Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska

78. z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji przedstawienia planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, który powinien również dotyczyć zanieczyszczenia wód gruntowych, obejmować wzmocniony monitoring i kłaść nacisk na zapobieganie zanieczyszczeniom; uważa za godne ubolewania, że opóźniono przedstawienie strategii na rzecz nietoksycznego środowiska i wzywa Komisję do bezzwłocznego przedstawienia w 2020 r. ambitnej międzysektorowej strategii na rzecz nietoksycznego środowiska, aby zapewnić wszystkim Europejczykom, w tym konsumentom, pracownikom i słabszym grupom społecznym, odpowiednią ochronę przed substancjami szkodliwymi;
79. uważa, że strategia na rzecz nietoksycznego środowiska powinna zlikwidować wszelkie luki regulacyjne w prawodawstwie UE dotyczącym chemikaliów i skutecznie przyczynić się do szybkiego zastąpienia substancji wzbudzających szczególnie duże obawy i innych niebezpiecznych substancji chemicznych, w tym substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego, bardzo trwałych substancji chemicznych, substancji o działaniu neurotoksycznym i substancji immunotoksycznych, a także do rozwiązania problemu połączonych skutków chemikaliów, nanoform substancji oraz narażenia na niebezpieczne substancje chemiczne pochodzące z produktów; przypomina, że we wszelkich zakazach stosowania tych chemikaliów należy uwzględniać wszystkie aspekty zrównoważonego rozwoju; podkreśla potrzebę wyraźnego zaangażowania na rzecz pozyskania środków na poprawę badań nad bezpieczniejszymi rozwiązaniami alternatywnymi, a także wspierania zastępowania szkodliwych chemikaliów, czystej produkcji i zrównoważonej innowacji; podkreśla potrzebę ograniczenia badań na zwierzętach w ocenach ryzyka i wzywa do zwiększenia starań i środków w tym celu;
80. apeluje o przedstawienie do czerwca 2020 r. ambitnych wniosków ustawodawczych dotyczących stosowania substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego, w szczególności w kosmetykach, zabawkach i materiałach przeznaczonych do kontaktu z żywnością, jak również planu działania przewidującego kompleksowe ramy zminimalizowania narażenia obywateli na działanie substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego, wraz z celami i terminami; zwraca uwagę, że nowe kompleksowe ramy dotyczące substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego muszą zapewniać uwzględnienie wpływu mieszanin i narażenia łącznego;
81. wzywa Komisję do podjęcia zdecydowanych działań ustawodawczych, aby zaradzić

problemowi obecności w środowisku produktów leczniczych, które trafiają doń zarówno w wyniku procesu produkcji, jak i stosowania i wyrzucania leków; z zaniepokojeniem zauważa, jak produkty lecznicze, uwalnianie do środowiska w procesie zrzutu obornika zwierzęcego, powodują oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe;

82. zwraca uwagę, że plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby musi być kompleksową i przekrojową strategią mającą na celu ochronę zdrowia obywateli przed degradacją i zanieczyszczeniem środowiska; wzywa Komisję do lepszej ochrony jakości powietrza zgodnie z najnowszymi ustaleniami naukowymi i wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO); apeluje o lepsze monitorowanie zanieczyszczenia powietrza w państwach członkowskich przez wdrożenie solidnych i zharmonizowanych metod pomiaru oraz o umożliwienie obywatelom europejskim łatwego dostępu do informacji; wzywa do podjęcia kompleksowych działań w odniesieniu do wszystkich istotnych zanieczyszczeń w celu przywrócenia naturalnych funkcji wód gruntowych i powierzchniowych; podkreśla, że w przeglądzie dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych należy położyć nacisk na zapobieganie zanieczyszczeniom, spójność z polityką dotyczącą gospodarki o obiegu zamkniętym i dekarbonizację; ponadto apeluje o przegląd dyrektywy Seveso;

Finansowanie Europejskiego Zielonego Ładu i zapewnienie sprawiedliwej transformacji

83. z zadowoleniem przyjmuje uznanie znacznych potrzeb w zakresie finansowania, aby osiągnąć cele określone w Europejskim Zielonym Ładzie; ponadto z zadowoleniem przyjmuje uznanie w komunikacie, że zrównoważony rozwój powinien być nadal uwzględniany we wszystkich sektorach; uważa, że Komisja powinna przedstawić kompleksowy plan finansowania oparty na spójnym zestawie wniosków, których celem powinno być pobudzenie inwestycji publicznych i prywatnych na każdym szczeblu; uważa, że taki plan jest konieczny w celu zaspokojenia znacznych potrzeb w zakresie finansowania i dodatkowych inwestycji wymaganych do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu, które znacznie przekraczają ostrożnie oszacowaną przez Komisję kwotę 260 mld EUR, która nie uwzględnia na przykład potrzeb inwestycyjnych w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz innych wyzwań środowiskowych, takich jak różnorodność biologiczna, ani inwestycji publicznych niezbędnych do pokrycia kosztów społecznych; podkreśla, że koszty głębokiej dekarbonizacji są obecnie znacznie niższe niż koszty wynikające ze skutków zmiany klimatu;
84. popiera plan zrównoważonych inwestycji, który ma pomóc zlikwidować lukę inwestycyjną, przyczynić się do sfinansowania przejścia do gospodarki bezemisyjnej oraz zapewnić sprawiedliwą transformację we wszystkich regionach UE; podkreśla, że plan powinien opierać się na doświadczeniach zdobytych przy realizacji poprzednich programów (tzw. planu Junckera) i kłaść szczególny nacisk na inwestycje o europejskiej wartości dodanej; wzywa do podjęcia skoordynowanych działań w celu wyeliminowania luki inwestycyjnej w całej UE, w tym za pomocą budżetu UE, finansowania z EBI i innych instytucji finansowych oraz programów UE, na przykład InvestEU;
85. z zadowoleniem przyjmuje, jako pozytywny wkład w osiągnięciu Europejskiego Zielonego Ładu, przyjęcie przez EBI 14 listopada 2019 r. nowej polityki w zakresie udzielania pożyczek na cele energetyczne oraz nowej strategii na rzecz działań klimatycznych i zrównoważenia środowiskowego; przyjmuje z zadowoleniem, że EBI

ma się przekształcić w nowy bank klimatyczny UE, przy czym do 2025 r. 50 % jego operacji będzie przeznaczonych na działania klimatyczne i zrównoważenie środowiskowe, do 2021 r. zakończy on wsparcie dla projektów dotyczących paliw kopalnych, a do 2020 r. wszystkie jego działania finansowe będą zgodne z zasadami i celami porozumienia paryskiego; zachęca EBI do odgrywania aktywnej roli we wspieraniu projektów, które wspomagają sprawiedliwą transformację, takie jak badania, innowacje i cyfryzacja, dostęp MŚP do finansowania oraz inwestycje społeczne i umiejętności; wzywa, aby polityka inwestycyjna EBI zapewniała ukierunkowane finansowanie inicjatyw na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu w pierwszej kolejności, przy uwzględnieniu zasady dodatkowości, jaką finansowanie przez EBI może zapewnić w połączeniu z innymi źródłami; podkreśla, że koordynacja z innymi instrumentami finansowymi ma kluczowe znaczenie, ponieważ EBI nie może sam finansować wszystkich inicjatyw w ramach Europejskiego Zielonego Ładu; z zadowoleniem przyjmuje niedawne oświadczenia nowo mianowanej prezes Europejskiego Banku Centralnego (EBC), że instytucja, zarówno w obszarze polityki pieniężnej, jak i nadzoru bankowego, będzie przyczyniać się do walki ze zmianą klimatu; wzywa w związku z tym Komisję do współpracy z EBC w celu zapewnienia spójnego działania obiecanego w komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu, bez uszczerbku dla mandatu EBC na mocy traktatów;

86. podkreśla, że należy zająć się obecną nierównowagą rynkową między niskim poziomem podaży a wysokim popytem na zrównoważone produkty finansowe; ponownie podkreśla rolę zrównoważonego finansowania i uważa, że zasadnicze znaczenie ma szybkie przyjęcie i rozwój zrównoważonego finansowania przez największe międzynarodowe instytucje finansowe, aby zapewnić pełną przejrzystość co do stopnia zrównoważoności systemu finansowego UE oraz doprowadzić do pomyślnego obniżenia emisyjności gospodarki światowej; podkreśla potrzebę wykorzystania sukcesów strategii zrównoważonego finansowania i podkreśla potrzebę szybkiego wdrożenia planu działania UE w zakresie finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego, w tym ekologicznego oznaczenia produktów finansowych, normy dotyczącej obligacji ekologicznych oraz włączenia czynników z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego w ramy ostrożnościowe banków, a także z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie międzynarodowej platformy zrównoważonego finansowania;
87. podkreśla potrzebę wsparcia sprawiedliwej transformacji i z zadowoleniem przyjmuje zobowiązania Komisji w tym zakresie; uważa, że dobrze zaprojektowany mechanizm sprawiedliwej transformacji, w tym fundusz sprawiedliwej transformacji, będzie ważnym narzędziem ułatwiającym przejście i osiągnięcie ambitnych celów w zakresie klimatu, przy jednoczesnym uwzględnieniu skutków społecznych; podkreśla, że solidne finansowanie tego instrumentu, w tym dodatkowe środki budżetowe, będzie kluczowym elementem udanej realizacji Europejskiego Zielonego Ładu; uważa, że sprawiedliwa transformacja dotyczy nie tylko funduszu, lecz podejścia politycznego wspartego inwestycjami, które nie pozostawi nikogo w tyle, a także podkreśla rolę polityki społecznej państw członkowskich w tym zakresie; uważa, że mechanizm ten nie powinien oznaczać zwykłego transferu środków netto na ręce rządów krajowych lub przedsiębiorstw, ani nie powinien być wykorzystywany do uregulowania zobowiązań korporacyjnych, lecz powinien w konkretny sposób pomagać pracownikom wszystkich sektorów i społeczności w UE najbardziej dotkniętych dekarbonizacją, takich jak sektor wydobywania węgla i regiony wysokoemisyjne, aby umożliwić przejście na czystą gospodarkę w przyszłości, nie wywierając jednak niechęćającego wpływu na

proaktywne projekty i inicjatywy; uważa, że fundusz powinien między innymi wspierać podnoszenie umiejętności i przekwalifikowywanie się w celu przygotowania i dostosowania pracowników do nowych perspektyw zatrudnienia, wymogów i kompetencji oraz wspierać tworzenie wysokiej jakości i trwałych miejsc pracy; zdecydowanie podkreśla, że fundusz sprawiedliwej transformacji musi być uwarunkowany postępami konkretnych i wiążących planów na rzecz dekarbonizacji zgodnie z porozumieniem paryskim, a szczególnie stopniowym rezygnowaniem z węgla i transformacją wysokoemisyjnych regionów gospodarczych; uważa, że istotne jest zapewnienie odpowiednich ram monitorowania w celu śledzenia sposobu, w jaki państwa członkowskie korzystają z funduszy; podkreśla jednak, że same fundusze nie zapewnią transformacji oraz że potrzebna jest kompleksowa strategia UE oparta na prawdziwym dialogu i partnerstwie z zainteresowanymi obywatelami i społecznościami, w tym związkami zawodowymi;

88. podkreśla zasadniczą rolę wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 w realizacji Europejskiego Zielonego Ładu oraz pilną potrzebę dokonania kolejnego kroku naprzód w staraniach politycznych i finansowych, w tym nowych środków budżetowych, aby osiągnąć jego cele, a także sprawiedliwego przejścia na gospodarkę bezemisyjną w oparciu o najwyższe kryteria sprawiedliwości społecznej, tak aby żaden obywatel i żaden region nie został pominięty; spodziewa się, że środki budżetowe na kolejny okres programowania finansowego będą współmierne do tych ambicji, i jednocześnie podkreśla, że zmniejszenie WRF stanowiłoby oczywiście krok wstecz;
89. wzywa do ustanowienia mechanizmu zapewniającego dobrą koordynację, spójność i konsekwencję wszystkich dostępnych unijnych strategii politycznych, instrumentów finansowania i inwestycji, w tym EBI, w celu uniknięcia powielania działań oraz zwiększenia synergii, komplementarności i dodatkowości finansowania, a także w celu przyciągania zrównoważonych inwestycji prywatnych i publicznych, a tym samym optymalizacji i włączenia w główny nurt wsparcia finansowego na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla w związku z tym swoje poparcie dla zasady uwzględniania celów w głównym nurcie wieloletnich ram finansowych w celu osiągnięcia spójności polityki; uważa, że walka z oszustwami podatkowymi, uchylaniem się od opodatkowania, agresywnym planowaniem podatkowym i praniem pieniędzy ma do odegrania ważną rolę w realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu i kształtowaniu sprawiedliwego społeczeństwa i silnej gospodarki;
90. wzywa do określenia ambitnego wiążącego celu w zakresie wydatków na ochronę różnorodności biologicznej oraz wartości docelowych w zakresie uwzględniania kwestii klimatu, wykraczających poza poziomy ukierunkowanych wydatków określone w sprawozdaniu okresowym Parlamentu w sprawie WRF, w tym rygorystycznej i kompleksowej metodologii ustalania i śledzenia wydatków związanych z klimatem i różnorodnością biologiczną; domaga się, by Komisja zagwarantowała, że żadne unijne finansowanie publiczne, w ramach żadnej ze strategii politycznych UE, nie będzie sprzeczne ani z celami porozumienia paryskiego, ani z innymi celami środowiskowymi UE, ani z międzynarodowymi zobowiązaniami i obowiązkami Unii;
91. popiera wprowadzenie koszyka właściwie ukierunkowanych nowych ekologicznych zasobów własnych, odpowiadających celom Europejskiego Zielonego Ładu oraz promujących i ułatwiających ekologiczną i sprawiedliwą ze społecznego punktu widzenia transformację, w tym przeciwdziałanie zmianie klimatu i ochronę środowiska; postrzega wnioski Komisji jako punkt wyjścia w tym zakresie;

92. uważa, że planowany przegląd wytycznych w sprawie pomocy państwa powinien odzwierciedlać cele polityczne Europejskiego Zielonego Ładu i mieć na celu wzmocnienie i uproszczenie inwestycji w zrównoważone rozwiązania, zapewnienie szybkiego wycofania bezpośrednich i pośrednich dotacji do węgla i paliw kopalnych w UE oraz zapewnienie władzom krajowym, regionalnym i lokalnym – które odegrają zasadniczą rolę w skutecznym i innowacyjnym wdrażaniu Europejskiego Zielonego Ładu – wytycznych w pełni zgodnych z celami w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych i celami środowiskowymi; uważa, że przegląd ten powinien umożliwić krajowe wsparcie dla zmian strukturalnych spowodowanych rezygnacją z węgla zgodnie z tymi samymi warunkami, co fundusz sprawiedliwej transformacji; podkreśla, że taki przegląd nie powinien osłabiać dobrze zdefiniowanego zbioru unijnych reguł konkurencji;
93. podkreśla, że znaczna część finansowania, jakiego wymaga Europejski Zielony Ład, będzie musiała pochodzić z budżetów państw członkowskich; z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar współpracy z państwami członkowskimi w zakresie ekologizacji budżetów krajowych; wyraża zaniepokojenie, że bez zrównoważonej polityki budżetowej i wiarygodnej sytuacji finansowej państw członkowskich każdy przyszły model finansowania Europejskiego Zielonego Ładu może być zagrożony; apeluje zatem o wprowadzenie ram umożliwiających zrównoważone inwestycje publiczne, aby realizować cele ustanowione w Europejskim Zielonym Ładzie, ale podkreśla, że bez względu na wybór modelu finansowania nie można dopuścić do osłabienia zrównoważonego charakteru finansów publicznych w UE; podkreśla jednak, że zrównoważone inwestycje w ramach Europejskiego Zielonego Ładu powinny mieć rzeczywiście dodatkowy charakter i nie powinny prowadzić do wypierania finansowania rynkowego; w związku z tym zwraca uwagę, że z powodu utrzymujących się niskich stóp procentowych inwestycje prywatne i publiczne mogą być korzystne;
94. apeluje o to, aby program transformacji ujęty w Europejskim Zielonym Ładzie znalazł odzwierciedlenie w bardziej ekologicznym europejskim semestrze; podkreśla, że charakter europejskiego semestru w formie, w jakiej funkcjonuje on obecnie, nie może zostać zatarty; uważa, że należy doń włączyć cele zrównoważonego rozwoju ONZ, aby uczynić z tego procesu siłę napędową zmian w kierunku zrównoważonego dobrobytu dla wszystkich w Europie; popiera zatem sukcesywne włączanie do semestru wskaźników i celów społecznych i środowiskowych, przy czym państwa członkowskie będą zobowiązane do przedstawienia krajowych planów ich realizacji; ponadto wzywa Komisję do przedstawienia ocen spójności budżetów państw członkowskich ze zaktualizowanymi celami UE w zakresie klimatu;

Wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji

95. podkreśla, że wiodące w skali światowej badania naukowe i innowacje mają zasadnicze znaczenie dla przyszłości Europy i są niezbędne do osiągnięcia naszych celów środowiskowych i klimatycznych, wypracowania strategii o podstawach naukowych w celu doprowadzenia do Europy neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla najpóźniej do 2050 r. oraz dokonania transformacji ku społeczeństwu zrównoważonemu środowiskowo przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności gospodarczej i dobrobytu; z zadowoleniem zauważa, że Komisja kładzie nacisk na potrzebę współpracy między sektorami i dyscyplinami; zaznacza, że potrzebne jest systemowe uwzględnianie kwestii klimatu oraz uwzględnianie kwestii odporności na zmiany

klimatu we wszystkich programach w ramach unijnego planu badawczo-inwestycyjnego; zwraca uwagę na rolę nowych technologii jako źródła dodatkowych korzyści podczas przechodzenia na zrównoważoną gospodarkę; wzywa Komisję oraz państwa członkowskie do promowania badań naukowych w zakresie technologii adaptacyjnych;

96. podkreśla znaczenie programu „Horyzont Europa” ukierunkowanego na realizację misji na lata 2021–2027, który stanowi okazję do zaangażowania wielu różnych podmiotów, w tym obywateli europejskich, w stawianie czoła niecierpiącym zwłoki globalnym wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu oraz do częstszego prowadzenia wspólnych badań naukowych i praktyk w zakresie innowacji w dążeniu do osiągnięcia Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla potrzebę utrzymania ambitnego budżetu programu „Horyzont Europa” wynoszącego 120 mld EUR w cenach bieżących, aby sprostać ważnym wyzwaniom związanym z innowacjami w zakresie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej, biorąc pod uwagę, że co najmniej 35 % budżetu programu „Horyzont Europa” powinno przyczyniać się do realizacji celów klimatycznych; podkreśla, że należy przeznaczyć większy odsetek budżetu innych funduszy UE na badania naukowe i innowacje w dziedzinie czystych technologii; zwraca się do Komisji o zmaksymalizowanie możliwości wynikających z szerszego środowiska innowacji, zwłaszcza że wiele nowych kluczowych technologii prorozwojowych będzie miało zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.;
97. podkreśla, że UE musi utrzymać w działaniu i dalej rozwijać swoje sztandarowe cywilne programy kosmiczne Copernicus i Galileo oraz Agencję UE ds. Programu Kosmicznego, które wnoszą cenny wkład w monitorowanie i gromadzenie danych na temat środowiska; podkreśla, że wszystkie usługi programu Copernicus w zakresie zmiany klimatu powinny niezwłocznie stać się w pełni funkcjonalne oraz zapewniać ciągły przepływ danych na potrzeby skutecznych działań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej;
98. podkreśla znaczenie wzmocnienia transferu technologicznego i dzielenia się wiedzą w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, dostosowania się do zmiany klimatu, ochrony i przywrócenia różnorodności biologicznej, efektywnego gospodarowania zasobami i obiegu zamkniętego oraz technologii niskoemisyjnych i bezemisyjnych, w tym gromadzenia danych w celu wsparcia realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla znaczenie wspierania działań mających na celu wejście na rynek, gdyż jest ono główną siłą napędową przekształcania istotnych zasobów wiedzy UE w innowacje; jest zdania, że Europejski Zielony Ład daje również możliwość nawiązania współpracy między różnymi zainteresowanymi sektorami, co powinno doprowadzić do symbiotycznych korzyści; uważa w związku z powyższym, że biogospodarka daje nam szansę na stworzenie takich symbiotycznych korzyści w różnych sektorach i uzupełnienie gospodarki o obieg zamknięty;
99. ponownie podkreśla, że polityka UE powinna sprzyjać doskonałości naukowej i nauce partycypacyjnej, wzmacniać współpracę między środowiskiem akademickim a przemysłem oraz propagować innowacje i kształtowanie polityki oparte na danych przy jednoczesnym wspieraniu współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie, w tym poprzez ułatwianie wymiany dobrych praktyk w celu podnoszenia umiejętności związanych z zieloną transformacją w nowych zawodach również z nią powiązanych w odniesieniu do pracowników, nauczycieli i ludzi młodych; z zadowoleniem przyjmuje

zamiar Komisji dotyczący zaktualizowania Nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności oraz gwarancji dla młodzieży w celu zwiększenia szans na zatrudnienie w zielonej gospodarce oraz zachęca państwa członkowskie do inwestowania w edukację i systemy szkoleniowe, w tym również działania w zakresie szkoleń zawodowych; uważa, że promowanie „zielonej mobilności” w programie Erasmus+ na lata 2021–2027 to kwestia spójności z celami komunikatu;

„Nie szkodzić” – uwzględnianie kwestii zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki UE

100. z zadowoleniem przyjmuje koncepcję „Nie szkodzić” i zobowiązanie Komisji do zadbania o to, by wszystkie działania UE pomogły jej w osiągnięciu zrównoważonej przyszłości i sprawiedliwej transformacji, w tym dzięki wykorzystaniu zielonych narzędzi budżetowych, oraz do odpowiedniego uaktualnienia wytycznych w sprawie lepszego stanowienia prawa; domaga się spójnego podejścia do wdrażania porozumienia paryskiego, Konwencji o różnorodności biologicznej i Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, zarówno w polityce wewnętrznej, jak i zewnętrznej; wzywa Komisję do wspierania państw członkowskich w pełnym i prawidłowym wdrażaniu obecnego i przyszłego prawodawstwa w dziedzinie środowiska i klimatu na ich terytorium oraz do dopilnowania wyciągania konsekwencji w przypadku nieprzestrzegania przepisów;
101. podkreśla zasadniczą rolę zasady ostrożności, która powinna przyświecać działaniom UE we wszystkich sferach polityki wraz z zasadą nieszkodzenia, z pełnym uwzględnieniem zasady spójności polityki; uważa, że zasada ostrożności powinna stanowić podstawę wszystkich działań podejmowanych w kontekście Europejskiego Zielonego Ładu, tak aby przyczynić się do ochrony zdrowia i środowiska; uważa, że UE musi stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”, kiedy przedstawia wnioski dotyczące sprawiedliwych i skoordynowanych środków mających na celu rozwiązanie kwestii klimatycznych i środowiskowych;
102. podkreśla, że wszystkie przyszłe wnioski ustawodawcze powinny mieć za podstawę kompleksowe oceny skutków opisujące społeczno-gospodarcze, środowiskowe i zdrowotne skutki różnych opcji, w tym całkowity wpływ na klimat i środowisko, koszty niepodejmowania działań, wpływ na międzynarodową konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw, w tym MŚP, potrzebę zapobiegania ucieczce emisji, skutki dla różnych państw członkowskich, regionów i sektorów oraz wpływ na zatrudnienie i na długoterminową pewność inwestycji; podkreśla potrzebę wykazania przed opinią publiczną korzyści wynikających z każdego wniosku przy jednoczesnym dbaniu o spójność polityki z celami w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz z celem ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5 °C, a także przy zagwarantowaniu, że nie dojdzie do utraty różnorodności biologicznej; z zadowoleniem zauważa, że uzasadnienia towarzyszące wszystkim wnioskom ustawodawczym i aktom delegowanym będą zawierać specjalną sekcję wyjaśniającą, w jaki sposób każda z inicjatyw gwarantuje przestrzeganie zasady „nie szkodzić”; postuluje, by rozszerzyć to na akty wykonawcze i środki w ramach procedury regulacyjnej połączonej z kontrolą;
103. ponownie podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma zagwarantowanie obywatelom UE rzeczywistego dostępu do wymiaru sprawiedliwości i dokumentów, zagwarantowanego w konwencji z Aarhus; w związku z tym wzywa Komisję do zadbania o to, by UE

przestrzegała konwencji, a także z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący dokonania przeglądu rozporządzenia w sprawie konwencji z Aarhus;

104. zwraca się do Komisji o wypełnienie scenariusza 1 z dokumentu otwierającego debatę pt. „W kierunku zrównoważonej Europy do 2030 r.”, czego Parlament domagał się w swojej rezolucji z 14 marca 2019 r. w sprawie rocznego sprawozdania strategicznego w sprawie wdrażania i realizacji celów zrównoważonego rozwoju¹, który do dokument wymaga m.in. włączenia zasady „zrównoważony rozwój przede wszystkim” do programów lepszego stanowienia prawa w UE i państwach członkowskich;
105. podkreśla, że ósmy program działań w zakresie środowiska musi odzwierciedlać ambitne dążenia przedstawione w Europejskim Zielonym Ładzie oraz musi być w pełni dostosowany do realizacji celów zrównoważonego rozwoju i przyczyniać się do ich osiągnięcia;
106. podkreśla znaczny wpływ konsumpcji UE na środowisko naturalne i na klimat w krajach spoza UE; wzywa Komisję do opracowania celu polegającego na zmniejszeniu globalnego wpływu konsumpcji i produkcji UE na środowisko z poszanowaniem ograniczonych możliwości naszej planety; z zadowoleniem przyjmuje zatem zamiar Komisji dotyczący wspierania zrównoważonych łańcuchów dostaw w celu zwiększenia korzyści płynących z gospodarki o obiegu zamkniętym w wymiarze wewnętrznym i światowym;

UE jako podmiot na scenie światowej

107. podkreśla, że jako największy na świecie jednolity rynek UE jest w stanie ustalać normy, które będą stosowane w globalnych łańcuchach wartości, i uważa, że UE powinna zwiększyć swoje ambicje polityczne w oparciu o dyplomację inspirowaną Europejskim Zielonym Ładem i dyplomację klimatyczną; uważa, że UE powinna pobudzać debatę w innych krajach, aby podnosić poziom ambicji klimatycznych tych krajów, a także że powinna podnieść poziom własnych ambicji w zakresie ustanawiania nowych standardów w zakresie zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz wykorzystać swoją potęgę gospodarczą do kształtowania międzynarodowych standardów zgodnych co najmniej z własnymi ambicjami w dziedzinie ochrony środowiska i klimatu; zaznacza, że UE ma odegrać rolę w zapewnieniu sprawiedliwej i uporządkowanej transformacji na całym świecie, zwłaszcza w regionach, które są w dużym stopniu uzależnione od paliw kopalnych;
108. z zadowoleniem przyjmuje globalne ruchy na rzecz klimatu, takie jak „Piątki dla przyszłości”, które stawiają kryzys klimatyczny na pierwszym planie debaty publicznej i świadomości społecznej;
109. postrzegała Europejski Zielony Ład jako szansę na ożywienie europejskiej debaty publicznej; podkreśla, jak ważne jest, aby obywatele, parlamenty krajowe i regionalne, społeczeństwo obywatelskie i podmioty takie jak organizacje pozarządowe, związki zawodowe i przedsiębiorstwa były zaangażowane w opracowywanie i wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu;
110. podkreśla, że handel może być ważnym narzędziem promowania zrównoważonego

---

¹ Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0220.

rozwoju i wspierania walki ze zmianą klimatu; uważa, że Europejski Zielony Ład powinien oznaczać, że wszystkie międzynarodowe umowy handlowe i inwestycyjne będą zawierać solidne, wiążące i możliwe do wyegzekwowania rozdziały dotyczące zrównoważonego rozwoju, w tym również klimatu i środowiska, w pełni spójne z międzynarodowymi zobowiązaniami, w szczególności z porozumieniem paryskim, oraz zgodne z zasadami WTO; z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja zamierza uczynić z porozumienia paryskiego istotny element wszystkich przyszłych umów handlowych i inwestycyjnych, a także zadbać o to, by wszystkie chemikalia, materiały, produkty spożywcze i inne produkty wprowadzane na rynek europejski były w pełni zgodne z odpowiednimi przepisami i normami UE;

111. uważa, że niepowodzenie konferencji COP25 w Madrycie w osiągnięciu konsensusu w sprawie większych globalnych ambicji w dziedzinie klimatu oraz wycofanie się Zjednoczonego Królestwa z porozumienia paryskiego uwypukla rosnącą potrzebę przywództwa UE na arenie międzynarodowej i będzie wymagało od UE udoskonalenia jej dyplomacji klimatycznej i środowiskowej, a także zacieśnienia dwustronnych porozumień z krajami partnerskimi, zwłaszcza przed COP26 w Glasgow i COP15 w Kunming w Chinach; uważa konferencję COP26 za kluczowy moment, który albo podważy, albo wzmocni integralność porozumienia paryskiego;
112. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że kładzie się nacisk na dyplomację klimatyczną, i podkreśla, że aby osiągnąć rezultaty, UE musi mówić jednym głosem, zapewniać spójność wszystkich dziedzin polityki w całym jej cyklu, zgodnie z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju, a także wykorzystywać unijną dyplomację klimatyczną i środowiskową w sposób całościowy poprzez tworzenie powiązań między takimi elementami jak zmiana klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważony rozwój, rolnictwo, rozwiązywanie konfliktów, bezpieczeństwo, migracja, prawa człowieka, prawa humanitarne i kwestie dotyczące płci; podkreśla, że wszystkie działania zewnętrzne UE powinny zostać poddane kontroli wpływu na środowisko;
113. wzywa Komisję, aby w dążeniu do wypromowania UE na lidera międzynarodowych negocjacji w sprawie klimatu i różnorodności biologicznej opracowała konkretny plan działania służący realizacji zobowiązań zapisanych w nowym 5-letnim planie działania w sprawie równości płci uzgodnionym na konferencji COP25 (wzmocniony program prac z Limy), wspierała równość płci w procesie UNFCCC oraz wyznaczyła stały unijny punkt kontaktowy ds. problematyki płci i zmiany klimatu, dysponujący wystarczającymi środkami budżetowymi, mający realizować i monitorować w UE i na świecie działania na rzecz klimatu odpowiedzialnie uwzględniające problematykę płci;
114. przypomina, że zmiana klimatu niweczy postępy w zakresie rozwoju i ograniczania ubóstwa oraz może spowodować, że do 2030 r. miliony ludzi znajdą się w sytuacji skrajnego ubóstwa; podkreśla zatem, że Europejski Zielony Ład i wdrożenie agendy 2030 powinny być ściśle powiązane;
115. przypomina o potrzebie zajęcia się dramatycznymi konsekwencjami zmiany klimatu dla długoterminowego rozwoju gospodarczego krajów rozwijających się, w szczególności krajów najsłabiej rozwiniętych i małych rozwijających się państw wyspiarskich; uważa, że kraje emitujące duże ilości dwutlenku węgla, takie jak państwa członkowskie UE, mają moralny obowiązek udzielenia pomocy krajom rozwijającym się, aby te mogły dostosować się do zmiany klimatu; uważa, że strategie klimatyczne powinny stanowić nieodłączną część współpracy UE z krajami rozwijającymi się, w ramach podejścia

skrojonego na miarę i dostosowanego do potrzeb, że należy zapewnić udział w tej współpracy zainteresowanych stron na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym rządów, sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego, a także dostosować tę współpracę do krajowych planów i strategii klimatycznych krajów partnerskich;

116. podkreśla, że UE powinna udzielać dodatkowej pomocy finansowej i technicznej, aby pomóc krajom rozwijającym się w procesie zielonej transformacji; wzywa w szczególności UE do zwiększenia finansowania działań klimatycznych z przeznaczeniem dla krajów rozwijających się, zwłaszcza krajów najsłabiej rozwiniętych, małych rozwijających się państw wyspiarskich i krajów niestabilnych, oraz do priorytetowego traktowania inwestycji w budowanie odporności, innowacje, technologie dostosowawcze i technologie niskoemisyjne oraz odporną infrastrukturę przyjazną dla klimatu, aby móc reagować na coraz częstsze klęski żywiołowe; uważa, że potrzebne są dalsze działania w zakresie dzielenia się wiedzą, budowania potencjału i transferu technologii do krajów rozwijających się;
  117. podkreśla, że kompleksowa strategia na rzecz Afryki oraz przyszła umowa o partnerstwie AKP–UE otwierają wyjątkowe możliwości w zakresie realizacji zewnętrznych aspektów Europejskiego Zielonego Ładu, przeglądu partnerstwa UE z krajami rozwijającymi się w kwestiach dotyczących klimatu i środowiska oraz dostosowania polityki UE do jej najnowszych międzynarodowych zobowiązań;
  118. popiera ambicje Komisji dotyczące położenia kresu unijnemu eksportowi odpadów i usprawnienia gospodarki o obiegu zamkniętym na całym świecie; apeluje o wprowadzenie globalnego zakazu stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych;
  119. wzywa Komisję do podjęcia inicjatywy na rzecz międzynarodowego porozumienia w sprawie zwalczania rozprzestrzeniania się oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i coraz częstszego występowania chorób zakaźnych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do stosownego zajęcia się kwestią ryzyka niedoboru leków;
-
- ◦
120. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.